

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 85. KOKOUS

aika perjantaina 9.12.2022, klo 10.04–14.59

paikka Kuurojen Liiton suuri kokoushuone A3.44, 3. krs, Valkea talo, Helsinki
(hybridikokous)

läsnä:

jäsenet	Sanna Paasonen	puheenjohtaja
	Janne Kankkonen	klo 10–14
	Laura Kanto	Zoom-yhteys, klo 10–11.15, klo 12.45–14.59
	Lena Wenman	Zoom-yhteys
	Elin Westerlund	Zoom-yhteys, klo 10–10.45, klo 12.15–14.59

sihteerit Maria Andersson-Koski
Leena Savolainen

vieraat	Jenny Derghokasian	Kuurojen Liitto ry, Zoom-yhteys
	Cecilia Hanhikoski	8. §, Zoom-yhteys
	Tarja Kontturi	6. §, Zoom-yhteys
	Päivi Mäntylä	Kuurojen Liitto ry

tulkit Tomas Uusimäki
Tarja Sandholm

poissa: Pekka Pasanen
Thomas Sandholm
Mari Virtanen varapuheenjohtaja

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.04.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätäntävaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Kokouksen esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

4. § Lautakunnan edellisen kokouksen pöytäkirjojen tarkistaminen.

Tarkastettiin edellisen kokouksen (84. kokous 6.10.2022) suomen- ja ruotsinkielinen pöytäkirja sekä suomalaisella viittomakielellä viitottu laaja kooste. Ne hyväksyttiin muutoksitta.

5. § Viittomakieliä koskevat asiat tulevassa hallitusohjelmassa (aiheiden tarkempi muotoilu)

Jatkettiin keskustelua siitä, mitä viittomakieliä koskevia asioita lautakunta haluaisi sisällytettävän Suomen seuraavaan hallitusohjelmaan (ks. 6. §, kokous 6.10.2022). Laajan keskustelun jälkeen päädyttiin nostamaan esille neljä vaaliteesiä (ks. **liite 1**):

- Mahdollisuus kasvaa viittomakieliseksi Suomessa
- Suomalaisen viittomakielen yleinen kielitutkinto
- Viittomakielten sanakirjatyön ja kielineuvonnan rahoituksen turvaaminen
- Viittomakielisten ohjelmien ja tiedotuksen näkyvyys ja saavutettavuus

6. § Opinnäytetyö ” Kohti selkeämpää viittomista”

Tarja Kontturi vieraili kokouksessa esittelemässä Jyväskylän yliopistoon tekemäänsä maisterintutkielmaa [Kohti selkeämpää viittomista](#). *Miten viittomista muutetaan, kun keskustelukumppanina on vain vähän tai jollakin tapaa rajatusti suomalaista viittomakieltä osaava viittomakielinen henkilö?*

Suomessa aiheesta ei ole saatavissa tutkimustietoa. Kontturi on haastatellut tutkielmaansa varten kolme äidinkielenään viittomakieltä käyttävää henkilöä, jotka viittomakielen tulkkina tai opettajana toimiessaan käyttävät selkoviittomista. Tulkkien asiakkaista monet ovat olleet maahanmuuttajia ja opettajalla lapsia.

Kontturin tavoitteena on ollut selvittää sitä, millaisia konkreettisia muutoksia viittomisessa tapahtuu, kun sitä selkokielistetään. Hän jakaa löytämänsä muutokset viiteen ryhmään:

1. Viittomisen nopeus

- viitotaan hitaammin ja selkeämmin

2. Asiasisältö lyhenee

- lauseet ovat lyhyitä
- jokainen lause sisältää vain yhden asian
- viitotaan suomalaisen viittomakielen kieliopin mukaisesti

3. Sormittaminen korvataan vaihtoehtoisella menetelmällä

- käytetään viittomaa, joka kuvailee nimen kohdetta (NAINEN, SILMÄLASIT jne.)
- selitetään viittoen
- näytetään kuvaa
- ilmeiden käyttö selkeyttää ilmaisua

4. Kuvailevat strategiat

- paikantaminen, korostunut ilmeiden käyttö, eleet, näyttelemineen

5. Muut huomiot

- affordanssi eli tarjouma: kommunikointia ja kielen oppimista tuetaan hyödyntämällä ympäristössä tarjolla olevia asioita, kuten esineitä, kuvia, rakennuksia, ruokaa ja värejä
- puhutunkielistä huuliota ei käytetä, jos henkilö ei osaa kyseistä kieltä (erityisesti maahanmuuttajat)
- ympäristön visuaalisuuden hyödyntäminen (logot, rakennusten muoto jne.)
- eleiden ja ilmeiden käyttö

Poimintoja käydystä keskustelusta

Selkoviittomiselle on vaikea määritellä sääntöjä, joita noudattamalla syntyisi joka tilanteeseen sopiva selkoviittomisen muoto. Pikemminkin on kyse joukosta mahdollisia viittomisen sopeuttamistapoja, joista valitaan tietyille henkilölle tai kohderyhmälle sopivat. Lisäksi voidaan hyödyntää kielenulkoisia keinoja, kuten kuvia tai näyttelemistä. Kontturi on keskittynyt tutkielmassaan lapsiin ja maahanmuuttajiin. Muille selkoviittomista tarvitseville henkilöille (esim. kehitysvammaiset tai muistisairaavat kuurot henkilöt) voi sopia osin erilainen selkoviittomisen muoto.

Päivi Mäntylä toi esille sitä, millaisia haasteita selkoviitotun videon tekemisessä voi olla. Videon katsoja ei ole fyysisen kohtaamisen tapaan vuorovaikutuksessa viittojan kanssa, joten viittojan pitää yrittää etukäteen hahmottaa sopivat tavat adaptoida viittomisensa kohderyhmälle sopivaksi. Jos videon kohderyhmä on määritetty laajahkosti, tehtävä on vaikea.

Lapsen kanssa keskusteluun ja hänelle tulkkaukseen vaikuttavat mm. lapsen ikä, viittomakielen taito ja mahdolliset kehitykselliset haasteet. Tulkin tulee myös kyetä kannattelemaan vuorovaikutusta, koska usein lapsi ei sitä vielä osaa.

Keskusteltiin myös siitä, millaisin ilmauksin viittomakielten *selkomuotoon* ja *selkeään muotoon* voidaan viitata. Tätä tulisi pohtia niin suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen kuin suomen ja ruotsin osalta. Nyt ilmaukset ovat vielä vakiintumattomia, ja osa niistä tuntuu käytössä kömpelöiltä. Käytetyillä ilmauksilla voi olla vaikutusta myös siihen, millaisena selkomuoto ymmärretään ja miten siihen suhtaudutaan. Esimerkkinä nostettiin selkokielen ruotsinkielinen vastine "lätt språk" ('helppo kieli'). *Helppo kieli* ja *selkokieli* kun tuottavat erilaisen mielikuvan. Lisäksi suomen "selkokieli" voi sekoittua ruotsin ilmaisun "klarspråk" kanssa (klarspråk tarkoittaa 'selkeää virkakieltä').

Leena Savolainen ehdotti, että Kuurojen Liiton kielineuvonta ottaa tehtäväkseen pohtia ja kehittää selkoviittomiseen ja selkeään viittomiseen liittyvien käsitteiden määritelmiä ja erikielisiä vastineita.

7. § Muut asiat

a) [Valtioneuvoston asetus yleisistä kielitutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta](#)

- Lakiuudistuksessa on muutettu mm. asetuksen vilpillistä toimintaa koskevia kohtia ja tutkintotoiminnan hallinnollista menettelyä (mm. osa aiemmin asetuksessa säädetyistä asioista on siirretty itse lakiin). Uudistus ei siis kohdistunut vielä lainkaan viittomakielen näkökulmasta ongelmalliseen [asetuksen](#) pykälään 5, jossa määritetään kielitutkinnon osakokeet.

Viittomakielten lautakunta ei laatinut tästä asiasta lausuntoa (määräpäivä oli 28.11.2022). Kuurojen Liitto kuitenkin laati lausunnon (ks. **liite 2**). Todettiin, että lautakunta voi asiaa edistäessään hyödyntää sekä OPH:lle laatimaansa [avointa kirjettä](#) että Kuurojen Liiton lausuntoa.

b) [Perustuslakivaliokunnan mietintö](#) Kielikertomuksesta 2021 ([Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2021](#))

Mietinnön 11 kohdasta monet keskittyvät viittomakieliin:

- [...] viittomakielilaista seuraavat velvoitteet on otettava huomioon luotaessa uusia digitaalisia palveluita ja järjestelmiä.
- Viittomakielen tulkkauksen asianmukaisen toteutumisen ongelmat: viittomakielisten oikeuksien toteutumista tulee seurata, kun sote-uudistus on astunut voimaan.
- Lapsen oman kielen turvaaminen: jokaiselle lapselle ja hänen perheelleen on tarjottava riittävä määrä viittomakielen kotiopetusta.

- Varhaiskasvatukseen tulee viivyttämättä lisätä viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet varhaiskasvatukseen.

Todettiin, että mietinnössä esille nostettuihin asioihin palataan tarvittaessa myöhemmin.

8. § Opinnäytetyö " Kohti kuurojen tulkkien monipuolisempaa käyttöä tulkkausalalla "

Cecilia Hanhikoski vieraili kokouksessa etäyhteydellä esittelemässä hänen ja Heidi Nybergin yhdessä tekemää Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä [Kohti kuurojen tulkkien monipuolisempaa käyttöä tulkkausalalla](#). Hanhikosken ja Nybergin opinnäytetyö osoittaa, että alalla on kysyntää kuuroista tulkeista, ja että monet tulkkaustilanteet helpottuisivat, jos käytettäisiin kuuro-kuuleva-tulkkiparia. Kuuroa tulkkia erityisesti tarvitsevista tulkinkäyttäjistä Hanhikoski ja Nyberg nostavat esille kuurot lapset, maahanmuuttajat, kuurosokeat ja eristäytyneinä elävät kuurot.

Hanhikosken esitys synnytti lautakunnassa keskustelua kuurojen tulkkien koulutuksesta, tarpeesta saada kuuro tulkki ja kuurojen tulkkien mahdollisuuksista työskennellä.

Tulkkipäätös

- Nykyisessä tulkkipäätöksessä on vain vähän erityisesti kuuroille opiskelijoille suunnattua sisältöä. Työelämässä esimerkiksi usein odotetaan, että kuurot tulkit työskentelevät kuulevan tulkin kanssa tulkkiparina, mutta tätä työtapaa ei harjoitella opiskelujen aikana.
- Lautakunta totesi, että tulkkipäätöstä olisi uudistettava siten, että se antaa kuuroille opiskelijoille paremmat edellytykset toimia tulevassa työssään. Uudistuksen myötä tulkkipäätös myös näyttäytyisi kuuroille opiskelijoille kiinnostavammalta, ja opiskelijamäärien kasvaessa myös ammatikseen tulkkausta tekevien kuurojen määrä vähitellen kasvaisi.

Tarve saada käyttää kuuroa tulkkia

- Tarve saada kuuro tulkki on erityisen suuri, kun käsiteltävä asia on vaikea, arkaluonteinen tai henkilön oikeusturvan kannalta merkittävä. Näissä tilanteissa on olennaisen tärkeää, että tulkilla on sisäistettyä kulttuuristen tekijöiden osaamista, ja että hän hallitsee kielen vivahte-erot asiantuntijatasolla. Tätä osaamista on vain harvoin viittomakieltä vieraana kielenä käytävällä.
- Kuurojen lasten kanssa kuurojen tulkkien käyttö nähtiin korostetun tärkeänä. Kuuron lapsen kanssa kommunikointi edellyttää ymmärrystä lapsen hänen iälleen tyypillisestä kielenkäytöstä, ja lisäksi tulkin tulee

osata viittoa riittävän visuaalisesti ja lapselle ymmärrettävällä tavalla. Lautakunta nosti esille myös sen, että yleisopetukseen integroituna kouluaan käyvät kuurot lapset voivat kasvaa vailla yhteyttä muihin kuuroihin, jolloin viittomakieltä vieraana kielenään käyttävä tulkki voi olla lapsen ainoa kielellinen malli. Jos alalla, erityisesti päiväkotikäisille ja peruskoulun ala-astetta käyville järjestetyssä tulkkauksessa, toimisi enemmän kuuroja tulkkeja, saisivat kuurot lapset laajemman kirjon kielellisiä esikuvia.

Kuurojen tulkkien mahdollisuus harjoittaa ammattiaan

- Lautakunta totesi olevan suuri haaste, ettei viranomaisilla ja päättäjillä ole tietoa kuurojen tulkkien käytön mahdollisuuksista ja hyödyistä. Kela päinvastoin rajaa ankarasti mahdollisuutta käyttää kuuroa tulkkia ja tekee niin myös tilanteissa, joissa sitä nimenomaan toivotaan ja tarvitaan. Nykyinen tulkkikoulutus ei myöskään tarjoa riittävästi erityisesti kuuroille opiskelijoille kohdistettua opetussisältöä. Tämä voi tuoda haasteita heidän potentiaalinsa täysimääräiseen hyödyntämiseen sitten, kun he siirtyvät harjoittamaan ammattiaan. Lautakunta totesi, että tarvittaisiin jonkinkaltainen kampanja, jolla tietoa kuurojen tulkkien työstä saadaan tuotua esille. Lisäksi tulkkikoulutusta tulisi kehittää.

9. § Ilmoitusasiat.

- a) Leena Savolainen kertoi viittomakielten elvytystyöryhmän (ELVIS) kuulumisia. Kuurojen Liiton työntekijöistä (4) ja hallituksen jäsenistä (4) koostuva ELVIS on tähän mennessä kokoontunut viidesti. Se on koonnut yhteen aineistoja, kartoittanut viittomakielistä kerhotoimintaa, käynyt pitkiä keskusteluja elvytykseen liittyvistä eri aiheista ja laatinut alustavan etenemissuunnitelman.
- b) Kuurojen Liitto ja Finlandssvenska teckenspråkiga rf laativat parhaillaan suomenruotsalaiselle viittomakielelle elvytysohjelmaa yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa. Finlandssvenska Teckenspråkiga rf ja Kuurojen Liitto ovat yhdessä laatineen ja päivittäneet suomenruotsalaisen viittomakielen kielisuunnitelmaa (språkplan), mutta valtion taholta on viestitty, ettei resursseja itse elvytysohjelman laatimiseen olisi. Marraskuussa 2022 tilanne kuitenkin muuttui.
- c) Unescon uusi World Atlas of Languages -verkkosivusto on yhä vasta tekeillä. Sivustolla tullaan julkaisemaan tietoa mm. maailman uhanalaisista kielistä.
 - [Mainos tekeillä olevasta tietokannasta](#)
 - [UNESCO World Atlas of Languages Summary document](#)
 - [kokoomasivu kieliasioista Unescossa: Multilingualism and language diversity](#)

Unesco on aukaissut myös uudistetut, laajat [verkkosivut](#), joilta on pääsy valtavaan määrään julkaisuja, jotka kytkeytyvät Unescon työhön.

- d) Janne Kankkonen on esiintynyt Mikaela & Thomas -ohjelman jaksossa *Yli sadan vuoden takaiset viittomat heräävät henkiin nykYTEKNIKALLA*, [Yle Areena 12.11.2022](#). Häntä haastateltiin Suomen ensimmäisen viittomakielen sanakirjan (1910–16) aineiston parissa tekemästään työstä.
- e) Valtioneuvosto on perustanut [työryhmän](#) viittomakielisten totuus- ja sovintoprosessin käynnistämiseksi.
- f) Helsingin yliopiston Pohjoismaiset kielet järjesti symposiumin [Med rätt att teckna. Symposium om finlandssvenskt teckenspråk](#) 3.–4.11.2022. Lautakunnan jäsenistä monet olivat osallistuneet symposiumiin, ja he pitivät sitä erittäin onnistuneena. Esitykset muodostivat hienon kokonaiskatsauksen siihen, mitä kaikkea suomenruotsalaisen viittomakielen tutkimuksessa, opetuksessa, tulkkauksessa ja elvytystyössä on noin 20 vuoden aikana tapahtunut, ja mikä tilanne on tällä hetkellä. Symposiumiin osallistui noin 100 henkilöä.
- g) VIKKE-hanke järjesti *Näkökulmia lasten ja perheiden viittomakielen opetukseen* -päivän 1.12.2022. Aamupäivällä toteutettiin ammattilaisten verkoston työpaja ja iltapäivällä viittomakielen perheopetuksen seminaari, jota pystyi seuraamaan myös verkossa.
- h) Wenman, Lena 2022. [Tidslinje och tecknets rörelse i finlandssvenskt teckenspråk. En korpusbaserad studie](#). Stockholm University, Faculty of Humanities, Department of Linguistics, Sign Language.

10. § Seuraava kokous.

Sihteerit lähettävät Doodle-kyselyn, jolla selvitetään, milloin kevään 2023 kaksi kokousta pidetään.

11. § Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.59.

Vakuudeksi

Leena Savolainen

sihteeri

Sanna Paasonen

puheenjohtaja

Liite 1. Viittomakielten lautakunnan kokous 9.12.2022, 5. § Viittomakieliä koskevat asiat tulevassa hallitusohjelmassa (aiheiden tarkempi muotoilu)

1) Mahdollisuus kasvaa viittomakieliseksi Suomessa

Viittomakielen kotiopetus

Vain pieni osa perheistä, joihin on syntynyt kuuro tai huonokuuloinen lapsi, saa viittomakielen kotiopetusta. Näistäkin perheistä suurelle osalle tarjotaan vain tukiviittomien opetusta. Osa perheistä ei pääse lainkaan tekemisiin viittomakielen kanssa.

- ⇒ Suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen kotiopetusta on oltava tarjolla kaikille perheille, joihin on syntynyt kuulovammainen lapsi.

Viittomakielisten lasten kieliympäristöt

Kieli omaksutaan käyttämällä sitä muiden kanssa. Nykyään kuitenkin lähes kaikki viittomakieltä omaksuvat lapset käyvät lähikoulua kuulevien kanssa ollen usein koulun ainoa viittomakielinen oppilas. Myös päiväkodeissa tilanne on samankaltainen. Coda-lasten (kuurojen vanhempien kuulevat lapset) ja soda-lasten (kuuron lapsen kuulevat sisarukset) viittomakielisyyttä ei usein huomioida lainkaan.

- ⇒ Kunnille rahoitusta sekä viittomakielisen päiväkotiryhmän perustamiseen että viittomakielisten peruskoululaisten opettamiseen keskitetysti tietyssä kunnan koulussa. Tarvittaessa nämä palvelut tulee voida järjestää myös toisen kunnan puolella. Lisäksi tarvitaan rahoitusta viittomakielisten etäopetuksen kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Viittomakielten oppimateriaali

Viittomakieli ja kirjallisuus -opetukseen peruskoulussa ja toisen asteen koulutuksessa ei ole saatavilla ainoatakaan paperista tai digitaalista oppikirjaa. Opettajat kokoavat kaiken opetusmateriaalinsa itse. Sama tilanne on viittomakielisessä esiopetuksessa.

- ⇒ Tulee laatia kattava ja realistinen (toteutettavissa oleva) suunnitelma suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen opetusmateriaalin valmistamiseksi. Opetusmateriaalin tuottaminen suunnitelman mukaisesti tulee aloittaa välittömästi.

2) Suomalaisen viittomakielen yleinen kielitutkinto (YKI)

[Suomalaisen viittomakielen taitotasokuvaimet ja arviointikriteerit](#) valmistuivat 2019 (työ oli käynnistetty jo 2012). Sen jälkeen suomalaisen viittomakielen kielitutkinto ei ole kuitenkaan edistynyt.

Vielä tarvitaan

- YKI:ä koskevan [asetuksen](#) muutos – nykyisessä asetuksessa osakokeet ovat puheen ymmärtäminen, puhuminen, tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen.
- viittomakieliselle kokeelle soveltuva verkkoalusta
- koeaineistojen laatiminen
- kokeen vastaanottajien rekrytointi ja koulutus

Miksi kielitutkinto tarvitaan?

Suomalaisen (tai suomenruotsalaisen) viittomakielen kielitaitoa ei tällä hetkellä pysty vertailukelpoisesti osoittamaan. Tarve viralliselle kielitaitotodistukselle on kuitenkin suuri:

- Suomen kansalaisuuden hakemukseen tarvittava kotoperäisen viittomakielen taidon arviointi tehdään väliaikaisesti Kuurojen Liitossa. Nykyinen järjestely on YKI:in verrattuna laadultaan vaatimattomampi. Kuurojen Liitto ei myöskään saa arviointien tekoon mitään avustusta.
- Viittomakielialalta työpaikkaa hakevat ovat eriarvoisessa asemassa, koska osalta todistus viittomakielen taidosta voi jopa kokonaan puuttua. Viittomakielen käännös-, tulkkaus- ja opetuspalvelua tarjoavien yritysten pitäisi pystyä vertailukelpoisesti osoittamaan työntekijöidensä kielitaito mm. Kelan tulkkauspalvelun kilpailutuksessa.

3) Viittomakielten sanakirjatyön ja kielineuvonnan turvaaminen

OKM on uhannut supistaa rajusti suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen [kielineuvonnan](#) ja [Suvi-sanakirjan](#) rahoitusta. Jäljelle jäisi vain yksi, äidinkieleltään suomenkielinen työntekijä. Käytännössä tämä tarkoittaisi sanakirjatyön ja kielineuvonnan loppumista, sillä ne molemmat vaativat neljän kielen äidinkielen tasoista osaamista.

⇒ [Nykyinen rahoitus tulee turvata!](#)

Mihin sanakirjaa ja kielineuvontaa tarvitaan?

- Jatkuvasti päivitettävä, huolellisesti toimitettu Suvi-sanakirja on elintärkeä lähdeos kaikille viittomakieliämme käyttäville ja niitä opiskeleville.

- Vuonna 2019 käynnistynyt viittomakielten kielineuvonta on tärkeä ja kiiteltävä palvelu, joka vastaa vuosittain satoihin suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen käyttöä koskeviin kysymyksiin. Ainutlaatuisista on myös se, että palvelua saa täysin viittomakielisesti: kysymykset voi esittää ja niihin vastataan viittomakielellä.

4) Viittomakielisten ohjelmien ja tiedotuksen näkyvyys ja saavutettavuus

- Viittomakieliset ohjelmat ja tiedotteet ovat usein vaikeasti löydettävissä viranomaisten verkkosivuilta.
 - Sivustolle tuotettua viittomakielistä tietoa on vaikea löytää, koska viittomakielet lähes aina puuttuvat verkkosivuston kielivalikosta. Usein tiedon etsijän tulee etukäteen tietää, että tietty taho on tuottanut tietoa viittomakielellä ja myös sen, mistä niitä kannattaa etsiä (esim. Youtube).
- Viittomakielelle tulkkauksen integroitava TV-lähetys
 - TV-ohjelmien viittomakielelle tulkkauksen tarjotaan usein erillisenä lähetyksenä, joka löytyy yhtiön verkkosivuilta tai mobiililaitteen sovelluksesta. Tulkkauksen verkosta löytäminen sekä eri laitteiden ja ohjelmistojen käytön opettelu voi olla vaikeaa. Yksi ongelma on myös verkkolähetysten aikaviive, joka estää ohjelman katsomisen samanaikaisesti tavallisesta TV:stä.
- TV:seen tarvitaan lisää viittomakielisiä lastenohjelmia, ja niitä tulee näyttää enemmän myös tv-lähetysinä eikä tarjota vain verkkosivuilta katsottavaksi.
- Esimerkkejä onnistuneista toteutuksista:
 - Yle: eduskunnan kyselytuntien ja koron tiedotuksen suorat tv-lähetykset (tulkkiruutu on näkyvissä itse tv-lähetyksessä)
 - [Kelan](#) verkkosivuilta viittomakieliset tiedotteet löytyvät nykyään suoraan kielivalikosta.

Liite 2. Viittomakielten lautakunnan kokous 9.12.2022, 7. § Muut asiat, kohta a).

Kuurojen Liiton lausunto koskien asiaa ”Valtioneuvoston asetus yleisistä kielitutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta” 28.11.2022.

Kuurojen Liitto ry on tutustunut yleistä kielitutkinnon muuttamista koskevaan hallituksen esitykseen HE 230/2022 ja sivistysvaliokunnan 23.11.2022 siitä antamaan mietintöön (SiVM 18/2022) sekä lausuntopyyntöön valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Liitolla ei ole huomautettavaa käsittelyssä olleeseen vilppiasiaan ja tutkintotoiminnan hallinnollisia menettelyjä koskeviin muutoksiin.

Sen sijaan Kuurojen Liitto ry toistaa aiemmat vaatimukset siitä, että ministeriö ryhtyisi pikaisesti valmistelemaan muutoksia, joilla suomalainen viittomakieli viimein liitettäisiin yleisiin kielitutkintoihin.

Opetushallituksen tilaamasta Selvityksestä viittomakielen sisällyttämisestä yleisiin kielitutkintoihin on nyt kulunut yli 10 vuotta (Raportit ja selvitykset 2012:9). Valmistelu käynnistyi v. 2013 Jyväskylän yliopiston Soveltavan kielentutkimuksen keskuksessa ja [suomalaisen viittomakielen taitotasokuvaimet ja arviointikriteerit](#) validoitiin vuosina 2017–2018 eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta (Valmistelussa on huomioitu yleisten kielitutkintojen digitalisointi, mikä viitottujen kielten luonteen vuoksi on välttämätöntä.

Prosessia kuvaavassa artikkelissa (2019) kuvataan tämänhetkistä tilannetta seuraavasti:

”Suomalaisen viittomakielen tutkinto edellyttää muutoksia asetukseen yleisistä kielitutkinnoista. Asetukseen on kirjattava viittomakielen osataidot, jotka ovat erilaiset kuin muissa Ykin tutkintokieliissä. Asetusmuutosta helpottaa se, että viittomakielen kolmen osataidon (viittomakielen ymmärtäminen, viittomakielen itsenäinen tuottaminen ja viittomakielinen keskustelu) kehittyminen on kuvattu näissä juuri valmistuneissa viittomakielen taitotasokuvaimissa ja arviointikriteereissä.” (Ahola, S., Ohranen, S. & Neittaanmäki, R. (2019).

[Suomalaisen viittomakielen taitotasokuvainten ja arviointikriteereiden kehittäminen Yleisissä kielitutkinnoissa](#). *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 10(2).

Kuurojen Liitto ry yhtyy em. Jyväskylän yliopiston tutkijoiden kirjoituksessa esitettyyn kantaan ”Nyt tarvitaan vain poliittista tahtotilaa, että vuosia odottanut asetusmuutos saadaan voimaan ja että tutkinnon toteuttamista voidaan viedä eteenpäin.” Suomalaisen viittomakielen tutkinnon tarvetta on kasvattanut kuluneena vuonna ukrainalaisten kuurojen maahanmuuttajien aalto, mukana on myös oppivelvollisuusikäisiä viittomakielisiä lapsia.

Maahanmuuttoviraston kanssa on sovittu siitä, että kansalaisuuden hakemuksiin liitettävä kielitaidon arviointi tehdään väliaikaisesti Kuurojen Liitossa, mutta tähän tehtävään Kuurojen Liitto ei saa avustusta. Järjestelyä ei voida pitää laadullisesti kestäväenä yleiseen kielitutkintoon verrattuna.